

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

Unà cum Rubricis ejusdem Missæ brevibus Notis illustratis

De SS. Missæ Sacrificio Juxta Ritum Romanæ Ecclesiæ offerendo - Unà
cum Rubricis ejusdem Missæ brevibus Notis illustratis

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1676

Tit. III. De Missis pro Defunctis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48307](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48307)

VI. Præfatio propria dicitur, si eam habet Missa *Votiva*; si non habet, dicitur de Tempore, vel *Octavâ*, vel *Communis*. Infra *Octavam* tamen *Nativitatis* dicitur Præfatio de *Nativitate*, licet *Votiva* propriam habeat. *Communicantes*, & *Hanc igitur*: dicitur, si *Votiva* dicatur infra *Octavam*, quæ illud habet. Gavant. *tit. 12. litt. G.*

VII. Pro *Evangelio* ultimo in his *Missis* semper *S. Joannis* *Evangelium* sumitur.

TITULUS III.

DE MISSIS PRO DEFUNCTIS.

ETIAM de his tria consideranda veniunt. 1. Quando dici possint. 2. Quæ Cæremoniæ in ijs sint observanda. 3. Quomodo Absolutio peragenda sit.

§. I.

Quando dici possint.

I. *Missæ* privatæ pro *Defunctis* dici possunt quocunque die, quo licitum est *Votivam* *Missam* celebrare. Gavant. *p. 1. tit. 5.* Imò etiam in *Duplici* *Festo* (modò non *Christi* *solemne*) dici posse talem *Missam*, docent *probatissimi* *Authores* apud *Dianam* *p. 3. tr. 6. resol.* si tamen id exigat *veritas*. Verùm quia *Alexander VII.* & *Clemens IX.* speciali decreto veruerunt, ne in *Duplicibus*, ejusmodi *Missæ* *votivæ* legantur, concesseruntque, ut *Indulgentiæ*, quæ alioqui non nisi per *Missam* de *Requiem* in *Altari* *privilegiato* obtineri poterant, etiam per *Missam* de *Festo* *occurrente* dictam impetrari queant, ideo saltem, ubi promulgatum est ejusmodi decretum, observari debet. Sed infra *Octavam* *Corporis* *Christi*, *Missæ* de *Requiem* pro *Defunctis* prohibitiæ sunt nisi Decreto *Clementis X.* die 21. Junij 1670.

II. In *Dominicis* & *Festis*, quæ non sunt primæ *Classis* *Missam* *insepulto*, hoc est, præsentem *corpore* in *Ecclesia*, celebrari cessit *S. Rituum* *Congregatio* 25. Maij 1603. quod *Arnoldus* *p. 1. tit. 5. num. 4.* intelligendum putat de *solemni* *Missâ* tantum, non de *privatis*, quæ etiam præsentem *corpore* non possunt in *Dominicis* aut *Duplicibus*.

III. Nota, quòd, cùm Rubrica *tit. 5. n. 1. & 2.* dicit, debere prima die Mensis, & Feria II. Hebdomadæ Missam *Conventualem & Principalem* fieri pro Defunctis Sacerdotibus, Benefactoribus, & alijs, si Duplici vel Semiduplici non sint impeditæ, & tempora Adventûs, Quadragesimæ, & Paschale non currant, nullo modo de privatis Missis intelligenda sit, unde sine culpa omitti possunt, siue Missa ipsa, siue Commemoratio tantùm præscribatur, & si legatur Missa, per modum votivæ legenda est. Arnaud. *tit. 1. n. 3.*

§. II.

Quid observandum sit in talibus Missis.

Ritus Communis.

I. **S**I Missa pro Defunctis dicenda sit inter tertium & septimum, vel inter septimum & trigésimum, Missa quotidiana, & non una ex supradictis dici debet.

II. Non omittuntur oscula Paramentorum, cùm se Sacerdos induit. Gavant. *p. 2. tit. 13.* sed omittitur Psalmus *Indica*. Non signat se Cruce ad Introitum, sed librum, quasi aliquid benedicens, sinistrâ interim super librum positâ. Non dicitur *Gloria Patri* ad Introitum, nec ad *Lavabo*. Omittitur *Gloria in excelsis. Iube Domine benedicere*. Osculum libri in fine Evangelij cum verbis tum dici solitis. Omittitur *Credo*. Benedictio Aquæ. Percussio pectoris ad *Agnus DEI*. Oratio pro Pace. Benedictio Populi. Minister quoque non osculatur ampullas, quas Celebranti porrigit. Gavant. *l. c. litt. R.*

III. Quando omisso Sacro funebri celebratur Festivum, non opus est, ut Collecta funebris inseratur, etiam præsentem corpore; imò nec licere quidem in Duplicibus, adversus Navarr. docent Gavantus & Fraxinellus apud P. Gobat *n. 625.* eò quòd Rubricæ non permittant ijs diebus plures Orationes, nisi pro re gravi. Unde qui ordinariè id factitaret, censetur inducere novum Ritum, quod tamen prohibet Clemens VIII. in Bulla Missali præfixa. Ex quo fundamento etiam reprobatur idem P. Gobat *n. 626.* praxin illorum Religiosorum, qui in omnibus Duplicibus per annum Collectam pro Defunctis subjungunt Orationi de Festo, ut ex indulto Gregorius XIII. à pœnis Purgatorij liberent Animam, prout

in Altari privilegiato dicentibus Collectam pro Defunctis concessum est. Si tamen in aliqua Ecclesia sit legitimè introducta consuetudo, ut in Festis non summis, præsentem corpore, Collecta inferatur, uti Constitutiones Synodales Diœcesis Constantiensis p. 1. tit. 9. n. 12. permittunt, potest hæc permissio ob suam antiquitatem tutò usurpari. NB.

IV. Si in Missa pro Defunctis dicendæ sunt plures Orationes, tum si Missa dicatur pro Sacerdote, primo loco dicatur Oratio *Presta quesumus*. Si pro alio Defuncto, *Inclina Domine*. Si pro pluribus, *Animabus* aut *DEVS, cui proprium*. Secunda & tertia erunt, quæ secundo & tertio loco ponuntur in Missa quotidiana Defunctorum, & Oratio *Fidelium* semper dicitur, & est ultima in his Missis; secus verò, si in Missa pro Vivis per modum Collectæ dicatur, tunc enim semper secundo loco dicenda est, & tum Commemoratio de aliquo Sancto, si quæ facienda sit, tertio loco dicenda erit. An verò in Festis Semiduplicibus fieri possit Commemoratio pro Defunctis secundo loco ponenda, quando alioqui tertia Oratio ad libitum est concessa, dubitant nonnulli, eò quòd nulla ejusmodi Oratio inter Orationes ad libitum dicendas circa finem Missalis assignata fuerit. Sed communis praxis contrarium habet; & meritò, cum enim Rubrica tertiam Orationem ad libitum concedens non distinguat, & Commemorationem pro Defunctis non excludat, neque nos distinguere debemus, & eandem Commemorationem excludere; neque credibile est, Ecclesiam voluisse Defunctos tanto subsidio privare, quod ex Orationibus ad libitum frequenter satis occurrentibus percipere possunt, maximè cum ad lucrandas indulgentias Altaris privilegiati frequenter ejusmodi Commemoratio requiratur. Neque obstat, quòd nulla ejusmodi Oratio inter Orationes ad libitum ponatur; nam neque pro pace, pro belli necessitatibus avertendis, pro infirmis, pro morituris ulla ibi Oratio reperitur, & tamen nemo utique negabit, licere pro tertia Oratio ad libitum, unam ex Missis votivis pro pace, infirmis, morituris &c. accipere. Sufficit ergo, quòd illa Oratio alibi in Missali reperiatur. Etsi verò in tali casu plerumque Oratio *Fidelium* sumatur, non video tamen, cur non posset alia quoque, v.g. pro Sacerdote, pro Patre vel Matre Celebrantis, pro uno Defuncto sumi, sicut de facto in Ec-

eleffis sumitur, quando præter Missam pro Defunctis in die obitus, vel tricesimo, etiam alia adhuc de B. Virgine cantatur.

V. Oratio pro Patre & Matre Sacerdotis non dicitur pro aliorum Patre & Matre; & quando dicitur, pro alterutro tantum, semper dicitur initio Collectæ: *DEVS, qui nos Patrem & Matrem &c.*

VI. In Missis Defunctorum, nulla dicitur Oratio pro Vivis: nec ea, quæ est communis Vivis & Defunctis.

VII. In fine Epistolæ Sequentia pro Defunctis dicitur, quodocunque dicta est una tantum Oratio in Missa: cum plures dicuntur, omittitur ad arbitrium Sacerdotis. Rubr. Arnaud. *tr. 1. p. 1. tit. 5. n. 11.*

VIII. Præfatio semper communis dicitur.

IX. *Agnus DEI* dicitur conjunctis ante pectus, non positus super Altare manibus. Rubrica. Quod si fiat Communio Populi intra Missam, (quod communiter fieri non deberet, juxta Gerlac. *p. 2. tit. 10. §. 21. & alios*) nulla dari debet Benedictio. Gavant. *p. 2. tit. 13. litt. V.*

X. Dicitur in fine *Requiescant in Pace*, licet pro uno duntaxat dicta sit Missa.

XI. Canticum & Psalmus post Missam pro gratiarum actione dicuntur cum *Gloria Patri*, ut aliàs. Gerlac. *p. 2. tit. 13. §. 7.* Duplicatur Antiphona, cum in Missa una Oratio dicitur, & tempore Paschali additur *Alleluia*.

XII. In die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum Sacrificia quæcunque, debent applicari omnibus Defunctis ex intentione Ecclesiæ; & consequenter cessant eodie omnes aliæ obligationes diei annexæ pro particularibus Defunctis. Arnaud. *p. 4. tit. 15. n. 13.*

Ritus Solemnis.

I. Quodocunque dicitur Missa pro Defunctis solemniter, id est, cum apparatu, dicitur unica tantum Oratio.

II. Non incensatur Altare, nisi ad Oblata, & post ea & Altare, Celebrans solus.

III. Subdiaconus non osculatur manum Celebrantis, nec benedicitur, nec tenet Patenam, neque defert librum osculandum Celebranti; ministrat tamen eidem, dum Altare incen-

incensat, quam incensationem & ipse peragit, dum Sacramentum elevatur.

IV. Diaconus non perit benedictionem, nec osculatur manum Celebrantis, nec incensat librum, aut Celebrantem in fine Evangelij.

V. Acolythi non portant luminaria ad Evangelium, neque thuribulum: tenent tamen, ut alias, medium Subdiaconum sustinentem Evangeliorum librum.

§. III.

Quomodo Absolutio peragenda sit.

I. Post finem Missæ, depositâ Planetâ & Manipulo (quem etiam Ministri deponunt, ut in simili casu tradit Cærimon. Episcop. l. 2. c. 17.) & assumpto pluviali, si habet descendit habens birretum in capite, deinde capite detecto sistit se inter Altare & tumulum seu lecticam mortualem aliquantulum versus cornu Epistolæ, ut Crucem respiciere queat, absente corpore; præsentem verò corpore servetur Rituale Romanum de Exequijs pro vario Defunctorum situ non enim ad caput Defuncti imaginarium, sed ad verum sistit Celebrans, atque adeò in funere Sacerdotis, præsentem corpore, variatur situs Celebrantis & Subdiaconi.

II. Incensum benedicitur, & imponitur circa finem Responsorij.

III. Antè, quàm aspergat vel incenset, cum Diacono à dextris facit reverentiam Altari, ut in Missa, uti & Cruci Subdiaconi, dum circuit Lecticam, quam ter à dextris & ter à sinistris aspergit, & incensat.

IV. Oratio *Absolve* dicitur communiter etiam in Prælatorum Absolutione, addito dignitatis nomine, & junctis manibus. Gavant. tit. 13. lit. M. & O.

V. In fine facit manu dextrâ signum Crucis super Lecticam, dicens *Requiem aeternam. &c.* Cantores dicunt: *Requiescant in pace*: licet pro uno fiat Absolutio.

VI. Si non adsit Feretrum aut Lectica, dicto *Placet* ante Evangelium accedit ad cornu Epistolæ, depositis Planetâ & Manipulo, accipit Pluviale, & stans ibidem conversus ad Altare expectat finem Responsorij *Liberanos*, interim Acoly-

lyt

lythi pannum nigrum expandunt in plano ante medium Altaris, & circa finem Responsorij ipse ministrante Diacono imponit & benedicit thus in thuribulo, & dicto ultimo *Kyrie eleison* à Choro, dicit *Pater noster*, quod secretò prosequitur, & interea accedit ad pannum nigrum, eúmque asperforio à Diacono accepto ter aspergit in medio, à dextris, & sinistris ipsius panni, redditóque asperforio capit thuribulum, & ter eodem modo thurificat. Deinde conversus ad cornu Epistolæ ex libro dicit: *Et ne nos inducas*, &c. alta voce, & reliqua, ut in Missali. Dicto autem per Cantores: *Requiescant in pace*, accedens cum Pluviali ad cornu Evangelij signans Altare aut Tabellam, & seipsum dicit Evangelium S. Joannis, & redit more solito ad Sacristiam. Bauldrius p. 3. c. 24.

TITULUS IV.

DE MISSIS VIGILIARUM.

I. **I**N Missis Vigiliarum, quæ sub Ritu simplici celebrantur, nunquam dicitur *Gloria* aut *Credo*, licet in Officio dictum sit *Te DEVM laudamus*, quia hæ Missæ non concordant cum Officio. Rubr. tit. 3. n. 2.

II. Si in Vigiliam incidat Semiduplex, secunda Oratio de Vigilia erit, tertia de Tempore, non *Concede*, quæ alioqui secundo loco in Vigilia dicitur.

III. Si Vigilia venerit infra Octavam, Missa dicitur de Vigilia cum Commemoratione Octavæ. Si verò fiat de Festo, primò Commemoratio facienda est de Octava, deinde de Vigilia: Excipe tamen, si Vigilia SS. Petri & Pauli, vel S. Joannis Baptistæ infra Octavam Corporis Christi venerit, tunc enim dici debet Missa de Octava cum Commemoratione Vigiliæ. Arnaud. p. 1. tit. 3. n. 2. & 3.

IV. Missa Vigiliæ occurrentis dicitur cum Commemoratione Feriæ Adventûs, licet de ea non sit factum Officium, Vigiliâ Nativitatis exceptâ. Quod si occurrat Festum novem Lectionum in Vigilia Adventus, in Missa Oratio de Adventu dici debet ante Orationem Vigiliæ, quia juxta Rubricas tit. 7. n. 3. semper secunda Oratio est de eo, de quo factum est Officium, uti in Festo S. Leonis 28. Junij videre est. Gavant. p. 1. tit. 4. n. 4.